

Universiteit
Leiden
The Netherlands

‘Een rechtsstaat betekent nog geen democratische politie’

De Paepe, J.

Citation

De Paepe, J. (2026). ‘Een rechtsstaat betekent nog geen democratische politie’. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/4293597>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/4293597>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

MAGAZINE
+
TOEVOEGEN

MIJN MAGAZINES LEZEN

AANMELDEN

FOCUS

knack

'Een rechtsstaat betekent nog geen democratische politie'

Jasper De Paepe

Doctoraatsonderzoeker verbonden aan Universiteit Leiden en UGent • 02-02-2026, 16:30 •

Bijgewerkt op: gisteren om 09:11 • ⌚ 3 min leestijd

Deel dit
artikel:

Onderzoeker Jasper De Paepe gaat dieper in op het recente voorstel om in ons land werk te maken van 'een illegalenpolitie', naar het voorbeeld van de Amerikaanse ICE-dienst.

R [ecent heeft de partij Vlaams Belang het voorstel geopperd om een "illegalenpolitie" op te richten.](#) Het plan behelst de oprichting van gespecialiseerde eenheden binnen elke politiezone, die zich zouden

toeleggen op het opsporen en aanpakken van personen die zich illegaal op Belgisch grondgebied bevinden. Afhankelijk van de omvang van het probleem zou dit kunnen betekenen dat één agent zich op dit onderwerp richt, of dat er zelfs een volledige cel wordt ingericht.

knack

vanaf
€ 14,95
/maand

GRATIS
notebook

Ontdek nu >

Dit voorstel heeft aanzienlijke verontwaardiging gewekt, vooral gezien de internationale context. Het komt op een moment waarin de migratiepolitiek in de Verenigde Staten wereldwijd veel aandacht trekt. De beelden van de U.S. Immigration and Customs Enforcement (ICE) hebben wereldwijd [bezorgdheid](#) aangewakkerd.

Deze beelden versterken de vrees dat de oprichting van een “illegalenpolitie” in België zou kunnen leiden tot ongewenste situaties die ons doen denken aan extremere vormen van controle en repressie.

'Fort Europa: terwijl we over de oceaan blijven staren, zien we niet wat er onder onze neus gebeurt'

Ook in Europa staat ICE op de agenda.

Knack

De realiteit in België

Het voorstel van Vlaams Belang wekt de indruk dat er in België geen politiediensten zijn die zich bezighouden met illegaliteit, maar dit is misleidend. De Federale Politie beschikt al over gespecialiseerde diensten die zich richten op de opsporing, identificatie en uitzetting van illegale vreemdelingen. Ook de lokale politie heeft de mogelijkheid om zich met dit thema bezig te houden. In sommige politiezones zijn zelfs aparte diensten opgericht om illegaliteit aan te pakken, wat mogelijk is omdat de lokale politie veel vrijheid heeft om haar structuur en taken in te richten, zolang deze passen binnen de bredere kaders van de basispolitiezorg.

De politie staat niet alleen in deze taak. Wanneer illegale vreemdelingen door de politie worden onderschept, wordt dit gemeld bij de Dienst Vreemdelingenzaken, die binnen 24 uur beslist over de verdere stappen. Dit kan variëren van vrijlating tot detentie of uitzetting. Ook het Openbaar Ministerie speelt een belangrijke rol, vooral nu er een wetsvoorstel werd ontwikkeld dat de bevoegdheden van de politie bij [woonstbetredingen](#) zal uitbreiden. Het is dus niet zo dat er in België geen mechanismen bestaan om illegale vreemdelingen op te sporen en terug te sturen naar hun land van herkomst.

Meer diensten, minder samenhang

De vraag rijst waarom er binnen elke politiezone een zogenaamde “illegalenpolitie” zou moeten worden ingericht. In de geest van de geïntegreerde politie is de keuze om bepaalde taken lokaal te organiseren bedoeld om de politie-inspanningen beter af te stemmen op de specifieke behoeften van de gemeenschap. De federale politie speelt hierin een ondersteunende rol, door de lokale politie bij te staan met extra capaciteit maar werd ook ingericht voor vraagstukken die een specifieke expertise nodig hebben, zoals migratie.

MR geconfronteerd met lokaal verzet tegen woonstbetredingen bij sans-papiers

Verviers kant zich tegen de woonstbetredingen bij sans-papiers, ook al is de federale wet nog niet goedgekeurd. Opvallend: in de Luikse stad voert MR-burgemeester Maxime Degey de plak, partijgenoot van Georges-Louis Bouchez. Hij stemde weliswaar tegen het verzet.

'Maar dat was in de eerste plaats formeel', bevestigt Degey aan *Knack*.

Knack

Is een "illegalenpolitie" op het lokale niveau dan werkelijk beter toegerust om de specifieke problemen van die regio aan te pakken? Is de aanpak van illegale vreemdelingen zo bijzonder lokaal georiënteerd dat het noodzakelijk is om deze taak op het niveau van de politiezone uit te voeren? Het is de vraag of de reden om zo'n politiecel lokaal in te richten wel echt in de aard van het probleem ligt, of dat het eerder voortkomt uit bredere structurele evoluties binnen de politie. Mogelijk ligt de verklaring eerder in de verschuiving die we de laatste jaren zien, waarbij steeds meer politietaken op lokaal niveau worden uitgevoerd, terwijl het federale niveau steeds vaker kampt met tekorten aan middelen en capaciteit.

Een rechtsstaat betekent nog geen democratische politie

Er rijst niet alleen twijfel over de geschiktheid van lokale politiezones om een illegalenpolitie op te richten, er is ook een dieperliggend probleem dat niet over het hoofd mag worden gezien. De burgemeester van Minneapolis bracht onlangs het gevaar onder de aandacht dat de politie in zijn stad geen medewerking zou verlenen aan de ICE, omdat de acties van ICE de legitimiteit van de lokale politie zouden ondermijnen. Dit probleem doet zich voor wanneer politiediensten zich herhaaldelijk met harde hand richten op specifieke gemeenschappen. Zulke praktijken kunnen onvermijdelijk het vertrouwen in de gehele politie verzwakken, zelfs buiten de betrokken zones.

Na de dood van Alex Pretti in Minneapolis: hoe straffeloosheid onvermijdelijk tot fataal politiegeweld leidt

Na een tweede dodelijke schietpartij in de straten van Minneapolis, groeit de woede en het verzet van de bevolking. Democraat Tim Walz, gouverneur van Minnesota, heeft het over 'het zaaien van geweld en chaos' door de federale agenten en de Trump-regering. De Amerikaanse president zelf

spreekt van ordehandhaving, zo schrijft *The Economist*.

Knack

De oprichting van een illegalenpolitie kan daarmee de politie in de ogen van de bevolking steeds meer reduceren tot een autoritaire kracht die zich hoofdzakelijk richt op de opsporing van illegale vreemdelingen. Dit kan het [vertrouwen](#) van de bredere samenleving ernstig aantasten. Op de lange termijn zou dit ervoor kunnen zorgen dat de politie zichzelf isoleert van de gemeenschap die ze zou moeten dienen en beschermen. Een politie die niet langer als een betrouwbare partner wordt gezien, verliest niet alleen het sociale kapitaal van samenwerking, maar raakt ook steeds verder verwijderd van de cruciale informatie die nodig is om effectief te opereren.

Sommigen, zoals Conner Rousseau en Eva Demesmaeker, stellen dat we geen Amerikaanse toestanden hoeven te vrezen, omdat onze rechtstaat voldoende waarborgen biedt. Hoewel het wetsvoorstel van de huidige regering inzake woonstbetredingen inderdaad de onderzoeksrechter een belangrijke rol toekent bij het verlenen van toestemming, [blijft de juridische basis toch twijfelachtig](#).

Bovendien biedt deze voorziening geen garantie dat dergelijke acties altijd veilig en verantwoord zullen verlopen. De recente vaststelling dat het [Comité P](#), dat het toezicht op het politieoptreden moet uitoefenen, door technische problemen zijn controlerende rol onvoldoende kan vervullen, is dan ook bijzonder zorgwekkend.

Jasper De Paepe is promovendus verbonden aan het Institute of Security and Global Affairs van de Universiteit Leiden en het Department of Public Governance and Management aan de Universiteit Gent.

Lees ook:

- MR geconfronteerd met lokaal verzet tegen woonstbetredingen bij sans-papiers
- 'Kan ICE-geweld ook bij ons gebeuren? VS zijn geen uitzondering, maar een spiegel'

Lees meer over: [Vlaams Belang](#) [ICE](#) [Conner Rousseau](#)

 Fout opgemerkt of meer nieuws? [Meld het hier](#)

knack

vanaf
€ 14,95
/maand

GRATIS
notebook

Ontdek nu >

Partner Expertise